

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

TALKSHOW

Toneelspel

door

Gaston Gheuens

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1991

Nr. 1159

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZES tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

cop. 1984 Toneelfonds J. Janssens/Gaston Gheuens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Personen:

=====

Annie : Zes jonge mensen, die zich eventueel
Betty : mogen "vermommen" en alleszins verkleden
Nicole :
André ; voor de diverse personages die ze in de
Bert : loop van het stuk zullen vertolken.
Karel :

o
o o

DECOR:

=====

Het toneel moet afzonderlijk en onafhankelijk van elkaar op de twee helften, links en rechts kunnen verlicht worden.

Bovendien moet met beweegbare spots gewerkt worden, die een opkomende acteur of actrice "opvangen" en begeleiden.

De bedoeling is, de indruk te wekken dat we ons, wat de kant JARDIN betreft, in een TV-studio bevinden waar een live-uitzending van de Talk-Show aan de gang is, die "opgeluisterd" (?) wordt met sketches die op de andere helft, kant COUR dus, plaatsvinden.

Kant JARDIN ligt er daarom een pratikabel, waarop twee gemakkelijke praatstoelen staan met een vaste microfoon ertussenin, op een tafeltje. Een tweede microfoon hangt (zichtbaar bij volle licht aan die kant) boven de COUR-helft.

Kant COUR is dus een speelruimte vrijgehouden waar met zetstukken de verschillende milieu's gecreëerd worden, waar de gebeurtenissen zich afspelen.

Achteraan staat nog een scherm, waarachter de ergste atrociteiten als een soort van Chinees schimmenspel kunnen getoond worden...

o
o o

Wanneer het doek opgaat is het toneel in schemerdonker gehuld.

ANDRE zit (als jonge professor, mag zich eventueel "ouder" gemaakt hebben) in de meest centraal-staande praatstoel op het podiumpje, in het duister.

Annie komt kant JARDIN op in een spot die haar helemaal "omhult". Ze heeft een microfoon in de hand aan een lang snoer, dat in de coulissen verdwijnt. Ze heeft een bundeltje papier in de vrije hand.

Bij het opkomen horen we een stukje pittige, kernachtige muziek, die als indicatief voor een TV-programma moet kunnen doorgaan.

De muziek wordt overstemd door handgeklap (over de luidspreker).

2.

Annie

Goeie avond, dames en heren, hier-in-de-zaal en (met een knikje naar bezijden, als stond daar een camera) kijkers thuis....

Hartelijk welkom allemaal bij deze, onze 43ste wekelijkse Talk-show van het seizoen...

Over de luidspreker komt een muziekmotiefje, terwijl Annie, steeds IN haar spotlight naar de tweede praatstoel loopt en daarin plaats neemt. Ze plaatst de handmicro op een staander, die op tafel staat.

André blijft daarbij voorlopig nog eventjes in het duister.

Annie

De uitzending van vandaag, dames en heren, is in haar totaliteit opgedragen aan Amnesty International, Nobelprijswinnaar voor de Vrede, zoals jullie allemaal weten, en de hele wereld door hardnekkig verdediger van en niet-aflatend kampvervoerder de rechten van de mens....

Mens dan liefst geschreven met een hoofdletter, natuurlijk, zoals het altijd en overal zou horen te zijn, maar zoals het vaak en op veel plaatsen jammerlijk nog niet is, of zelfs nooit geweest is...

En nu denken jullie waarschijnlijk allemaal wel dat het ons in feite niet rechtstreeks aanbelangt, nietwaar?... Omdat wij in een knus landeke leven met een lekker-veilige recht-toestand waarin het individu volledig beschermd is tegen DAT soort van onaangenaamheden-zal-ik-maar-zeggen, waarmee in verre landen de ene mens heel dikwijls de andere de duivel aandoet...?

(ze talmt even, kijkt de zaal in, als het ware zoekend)

Dat is een tamelijk veel-verspreid misverstand... Men is geneigd te denken dat Amnesty International zich enkel hoeft te bekommeren om mensen in de derde wereld, hé?... Bij de minder-geëvolueerde ontwikkelingslanden.... Ergens verweg in Zuid-Amerika, of Afrika, of het Verre Oosten... In elk geval héél ver van ons huis en ons bedje... Over ervandaan zelfs, dat het feitelijk onze kouwe kleren niet raakt...

(ze haalt diep adem en zucht)

Goed, momenteel gaat dat misschien nog wel ergens op... Maar recente gebeurtenissen in bijvoorbeeld buurland Duitsland hebben al duidelijk aangetoond, hoe snel een paar extremisten er toch maar wéér een dulle heksenjacht kunnen ontketenen... En hoe staat men hier tegenover minderheden als gastarbeiders, die vanuit zekere hoek het etiket van zondenbok voor alles wat verkeerd-loopt krijgen opgeplakt?....

Neen, als we eerlijk zijn tegenover onszelf, dan moeten we toegeven dat iedereen vandaag of morgen het slachtoffer kan worden van pogroms en vervolgingen.., en al wat daarmee samengaat in gevangenschappen en concentratiepunten, alnaargelang de misschien toevallige noodwendigheden of wenselijkheden van de in zwang zijnde politieke malle-molen, of een extreem onderdeel daarvan...

(ze kijkt weer eventjes de zaal in)

Want het heeft natuurlijk vooral met politiek en macht te maken... In de eerste plaats de honger naar macht dus, en in de tweede de meestal verbeterde, geen tegenstand duldende vasthoudendheid, waarmee de bezitters ervan ze kost wat kost in handen willen houden... Al toont de geschiedenis ons wel, dat sadisten van allerlei slag als door een magneet worden agetrokken door die regimes en instellingen, waar Amnesty International zich vol gegronde bezorgdheid mee bezighoudt...

Maar genoeg nu als inleiding... (ze maakt een gebaartje naar bezijden)

De spot boven André wordt aangeflitst.

Annie

We hebben vandaag voor U professor dokter Van Bonheiden van de Vrije Universiteit Brussel uitgenodigd... (ze onderbreekt zichzelf) Goeie avond, professor...

3.
 André Goeie avond, mevrouw... (grijnst schaapachtig de zaal in; knikt)

Annie Professor, kunt u ons iets vertellen over de historiek van wat ons hier vanavond bezighoudt?

André Het martelen door de eeuwen heen, bedoelt u?

Annie Precies, ja?

André Wel..eh..we kunnen gemakkelijks halve stellen, dat in alle tijden en streken de mens gemarteld heeft...

Annie Doorheen héél de geschiedenis van het mensdom?

André Inderdaad, ja... En wel om tweeërlei beweegredenen: ten eerste om eventueel inlichtingen te weten te komen, en ten tweede, wat een nog abjectere vorm van martelen daarstelt: gewoon om medemensen te vernederen, te intimideren, te doen kruipen en huilen van pijn, teneinde ze te doen voelen wie baas en machtig is...

Annie Mogen wij daar de gevolgtrekking uit maken, dat martelen NIET altijd een uitvloeisel is van het machtsbedrijf, dat de Staat is?

André Niet altijd, neen... Maar meestal wel, natuurlijk... Historisch bekeken is het trouwens duidelijk, dat marteling zowel door de wereldlijke als door de geestelijke macht allereerst gelegaliseerd werd, en ook als laatste werd afgeschaft, voor puur politieke vergrijpen... Majesteitsschennis aan de ene kant, ketterij en godslastering aan de andere...

Annie In beide gevallen dus wél als wapen van de overheid, of één overheid dus, die het zo'n beetje als wettig verdedigingsmiddel beschouwde?

André Precies, ja... En misschien is dat wel ergens normaal?

Annie Hoezo?

André Marteling is de meest directe en meest onmiddellijke vorm van overheersing van de ene mens op de andere... Wat trouwens het wezenlijk kenmerk IS van politiek, dacht ik, niet?

Annie Eigenlijk wel, ja... Maar hoe komt het, denkt u, professor, dat er altijd mensen gevonden worden, die tot zulke lage praktijken in staat zijn?

André (glimlacht ietwat meewarig)
 Tja, het is jammer dat we't moeten vaststellen, mevrouw, maar ik vrees dat de mens... of laten we't ruimer stellen, dat de meeste mensen... Godzijdank nog niet allemaal... dat ze zo'n beetje tot ALLES in staat zijn, als het maar op geld aankomt.

Annie Geloof U niet in het geweten van de mens, als rem?

André Och neen... Het geweten, dat is enkel maar de troost van de gedupeerde... Maar nu u het zegt: het is wél merkwaardig, dat ten allen tijde de onderdrukker het nodig heeft gevonden om met rechtvaardigingen op de proppen te komen voor wat hij op DAT punt aan het doen was, of is... Met andere woorden: om zonder verpinken te kunnen martelen, vindt de folteraar het toch altijd wel nodig om er een wereldbeschouwing op na te houden, waarin de mensheid netjes in twee delen is opgesplitst: zij die kunnen gemarteld worden, omdat ze ergens niet helemaal voor volle mensen kunnen aangezien worden, als ik het zo mag

4. zeggen, en daarnaast diegenen die NIET kunnen gemarteld worden omdat ze tot een elite behoren...

Annie Dat zijn zijzelf dan?

André Dat spreekt vanzelf, ja...

Annie Dat is het gekende onderscheid tussen Untermenschen en Übermenschen, zoals de ouderen onder onze toehoorders en kijkers het zich nog levendig zullen herinneren?

André Dat is de voor de hand liggende vergelijking, ja... DIE tijd was uitgerekend een van de somberste periodes, wat folteren en beestachtig martelen betreft, zonder dat er enig ander motief of nutsjustificatie was dan puur sadisme...

Annie Dank u wel, professor, voor deze kleine verhelderende uiteenzetting.

André 't Is niets, mevrouw, graag gedaan...

Annie Dank u...

De spot gaat uit boven de professor.

Annie staat op, neemt de handmicrofoon van de staander waarop ze hem geplaatst had, komt naar voraan.

Annie Vóór we verder gaan met onze show, dames en heren, beste kijkers thuis, wil ik er toch nog even op wijzen, dat elke gelijkenis met personen die leven, of die geleefd hebben, jammer genoeg NIET toevallig is, in dit stuk... Alle behandelde gevallen, zowel de vertelde als de uitgebeelde, komen voort uit "Report on Torture", rapport over martelen, van Amnesty International...
Het zijn derhalve gecontroleerde overtredingen tegen de normale codes van het menselijk recht en het menselijk fatsoen.
(ze kijkt even terzijde, als zoekt ze iemand)
Is Bill daar? (ze wacht niet)
Ha, goed, kom maar hier, Bill...
(tot de zaal) Ik stel jullie Bill Morgan voor, dames en heren, van de Verenigde Staten van Amerika...

Terwijl Annie spreekt komt Bert op van kant COUR. Een lichtkegel vangt hem aan de zijkant op, "brengt" hem tot bij Annie.

Annie Bill was scherpschutter in de oorlog in Viëtnam en trok na het beëindigen van de Amerikaanse interventie daar, als freelance operator naar Brazilië...

We krijgen een kort fragmentje van het liedje "Brasil"...

Bert Hello!...(maakt handgroetje naar de zaal)

Annie Dag, Bill...

Bert Good evening...

Annie Vertel ons eens wat je daar in Brazilië hebt meegemaakt? (ze steekt de micro op hem toe)

Bert Wel..eh...ik ben dus aangeworven als scherpschutter, nietwaar... (hij snuift nerveus en blijft dat al de tijd doen, telkens hij zich gewichtig voelt, of succes heeft met wat hij zegt: hij spreekt liefst met een zwaar Amerikaans-klinkend accent)
Ik kan makkelijk een vlieg van een kerfboer schrijven, al zeg ik het zelf...Staalharde zenuwen en spieren in de armen...En

5.

de blik van een arend..., an eagle...

Annie Voor een expeditie in het Amazonegebied?

Bert De Tocantins, ja..Rio Tocantins om precies te zijn... Big river...Een afsplitsing van de Amazone, see?

Annie In Noordelijk Brazilië, dus...Opdat de kijkers zouden weten waar het ergens gelegen is...Met hoevelen waren jullie?

Bert Thirty, forty...Dertig, veertig, yes...Dat zijn dus de dragers en de prauwmannen...in the boats, see, alles bijeen... Dertig, veertig...Yes...

Annie Dat is een hele troepenmacht, als ik het zo mag zeggen?

Bert Tja, kijk, je moet zo'n dorp als daar in de jungle is, dat moet je kunnen surround, hé..., omsingelen...Zodat nobody kan gaan lopen...

Annie Is dat zo belangrijk?

Bert Oh yes...Ze willen niet dat er iemand ontsnapt, hé, zodat die later zou kunnen komen zeggen, dat de country van hem is....

Annie Wie zijn precies de "ze" waar je van spreekt?

Bert De..tja...de men from Rio, hé..Van Rio de Janeiro...De groot-grondbezitters...

Annie Die hebben NU ineens belangstelling voor dat oerwoud, dat er toch al honderden jaren zomaar ligt?

Bert Jamaar, NU is er ineens sprake van petrol under the ground, hé..En het hout, van de trees, dat is ook stukken van mensen waard, schijnt het...

Annie Dààrom willen ze nu het oerwoud opkopen?

Bert Ha no, no, niet kopen...Waarom money betalen voor land dat van niemand is...

Annie Er wonen toch indianen?

Bert Die tellen niet mee, hé...Dat zijn wilden....Die moeten wij dus juist uitroeien....

Annie Opdat ze't onder mekaar zouden kunnen verdelen?

Bert Right..De stromannen van de grote oliemaatschappijen en zo, hé.

Annie Is dat een vaststaand feit, of is dat maar een veronderstelling van jou?....Willen we eventjes daarachter gaan zitten?

Bert Graag, ja, thank you...

Ze lopen naar de zetels, zetten zich neer, Annie plaats't de micro in de staander

Bert Dat is wat iedereen ginder weet....Dus..eh..you might say: een veronderstelling die zeker wel juist zal zijn...

Annie Waren het allemaal scherpschutters, die ze recruteerden?

Bert Neen, neen, wij waren only met vier...Four of us...

6.
 Bert Daar zit zowat van-alles tusschen, hé... Draggers, machete-hakkers...

Annie Wat zijn DAT?

Bert Ha, dat zijn van die..eh...machetes zijn van die lange, lichtgebogen hakmessen, hé...Big knives...Vlijmscherp...

Annie Om zich een weg mee door het oerwoud te banen?

Bert Ook, ja, maar..eh....Dààrvoor kwamen ze eigenlijk niet mee..

Annie Voor wat dan wel?... Hoe gingen jullie eigenlijk te werk?

Bert Wel..., we doolden rond tot we zo'n stam gevonden hadden, ergens, hé...

Annie Zomaar op goed-valle-het-uit?

Bert Eigenlijk wel en feitelijk niet, hé...We hadden ook een aantal inlandse verkenners mee...

Annie Indianen?

Bert Yes...Ook wel een soort van halve-wilden, hé, maar dan met een beetje civilisation, beschaving...Ik bedoel: DIE eten al geen mensenvlees meer, zoals de meeste anderen...Want er zijn daar nog cannibals, hé...

Annie De meerderheid toch niet meer, zeker?

Bert Neen, niet de meerderheid, zoals je't zegt, maar hoe kom je dat te weten, hé...Er zijn er nog héél veel, toch...

Annie Goed, laten we niet afdwalen: die verkenners, die sporen dus zo'n stammen op?

Bert Ja...Meestal is dan niet difficult, hoor, want die kaffers zijn zich van geen kwaad bewust, natuurlijk...Die laten overal sporen, hé..Als je zo'n marks vindt, dan heb je die maar te volgen, en dan ben je meteen bij zo'n village...

Annie Dat jullie dan onmiddellijk omsingelen?

Bert Right!..Zodat niemand kan ontsnappen...En dan pikken wij, de scherpschutters, the marksmen, wij pikken er de chefs uit, zie je...

Annie Je schiet die neer?

Bert Als de chefs zijn uitgeschakeld, dan rennen de anderen als chickens zonder kop in het rond, hé...

Annie Denken die mensen nooit aan vechten, aan zich verdedigen?

Bert Soms wel, maar ze hebben geen schijn van een kans, hé: no way...Met hun boogjes en hun speertjes en wat blaaspijpen tegen onze geweren...Ik heb zo'n Belgisch F.N.geweer...Beste geweer in de wereld...Met een telescoop..Héhé, je zou dat kunnen noemen: the Belgian contribution to the onderontwikkelde world, hé, haha....

Annie Daar kan je vanop een grote afstand mee schieten?

Bert Ha ja, yes...Ik breng dingen die vijfhonderd meter van mij verwijderd zijn tot tien meter vóór mijn toegif...Vijftig-maal

zoom, noemen ze dat in de fotografie...Honderd meter, dat trek ik bij tot twee meter: kan je niet meer missen, hé?... En 't is bovendien een snelvuurgeweer...Eer ze weten van waar die serie van donderslagen komen, liggen er een stuk of seven, eight van die gastjes omver als pijpen in een rek...Dan heb je je reinste paniek bij de anderen, natuurlijk...Denken nog aan goddelijke wraaknemingen en zo, denk ik...Iedereen loopt in het rond, overal heen, en nergens...

- Annie En dààrop sluiten je maats dan dichters aan in hun omsingeling?
- Bert Ja...En ze hakken alles in mootjes wat ze op hun weg tegenkomen...
- Annie Alles!?!...Wat bedoel je daarmee...?
- Bert Bah..eh..alles, hé, wat ze tegenkomen...
- Annie Betekent dat: mannen, vrouwen én kinderen?
- Bert Alles, ja...Ze geven een premium per rechterhand die ingeleverd wordt...En daar staat geen ouderdomsgrens op...
- Annie Ach zo...
- Bert Dat is op het einde van zo'n expeditie wel een hele koffer-
vol handjes, dan, hoor...
- Annie (eerder wrangetjes) Ja, dat zal wel....
Maar nu...Daarstraks vertelde je mij, dat je herrie hebt geschopt tijdens de laatste expeditie, en dat je daarom bent afgedankt?..Waarom was dat?
- Bert Oh, dat kwam door die schoft van een opzichter, hé... Stuk verwaande Braziliaan...João de Boëtho de Carvalho...
- Annie Van wat was die opzichter?
- Bert Ha, van die stinkend-rijke kapitalist, die ons in dienst had genomen, hé...Hij was zo'n beetje de leider van de expeditie...Hij betaalde ons ons loon uit op het laatste ook..The boss, simpelweg gezegd...
- Annie En wat was je geschil met hem? Vertel ons dat eens?
- Bert Wel..We schieten dus zolang wij beweging zien, hé...En dan gaan de hakers systematically naar the village toe...Wij houden dan op met schieten, omdat we geen van onze eigen mensen willen raken, natuurlijk...
- Annie Dan is het voor jullie, scherpschutters voorbij?
- Bert Ja...Ik zou dat trouwens niet kunnen ook, hoor; zo iemand koelbloedig aan stukken hakken...Als je vanop een afstand the trigger pulst, dan ..dan heb je geen contact, hé...Dat is hoegenaamd niet hetzelfde...
- Annie Voor mij wel, hoor, maar goed, vertel verder?
- Bert Okay...Wij volgen dan op ons gemakje achter de hakers aan; zo'n beetje vanop een goeie afstand...Om niet direct met die smerige beenhouwerij geconfronteerd te worden, zie je... Een mens heeft ondanks alles zijn principes, nietwaar?

8.
 Bert En dààr vond ik dan plots dat meisje, hé, onder een struik.

Annie Ongedeerd?

Bert Jaja, helemaal intact...Die was tussen de mazen van het net geglipt..Ik bedoel; not entirely of course, vermits IK haar vond.

Annie Hoe oud was zij?

Bert Zo'n jaar of vijftien, zestien, denk ik, misschien zeventien. Ik weet het niet...Niet groot, maar stevig gebouwd... (hij gaat wulps grijnzen) Allemaal gewapend beton, zegden ze nog, haha...

Annie (eerder wrang) Ja, dat kan ik mij inbeelden.

Bert Ik haal ze dus van onder die struiken vandaan, hé, en ik denk: als ik ze niet gevonden had, dan was ze ontsnapt, dus dit is pure winst, hé?...Ik zal vragen of ik ze een tijdje bij mij mag houden...

Annie Als wat?

Bert Bah..eh...Ik..eh..als draagster, hé...Als ik het zo mag zeggen...Per slot van rekening liepen we daar al zes, zeven weken door dat smerig oerwoud rond te dolen...En de enige vrouwen die ik ooit gezien had, waren in stukken gehakt...

Annie Je wou haar dus meenemen als slavin?

Bert Bah..eh...not exactly....Als..eh..om mijn spullen te dragen hé, en om 's nachts mee in mijn tentje te kruipen...Voor de gezelligheid zo, hé....

Annie Maar dat lukte dus niet helemaal?

Bert Neen...Ik dacht: we kunnen haar altijd later nog mores leren, hé, en eerst liet de schoft mij de indruk dat het zou mogen ook...

Annie Die Boëtho? Hij kwam achteraf op zijn beslissing terug?

Bert I don't think you kan het op die manier zeggen...Ik denk dat hij van meet af aan van plan was te doen, wat hij uiteindelijk deed, denk ik...

Annie Hield hij haar soms voor zichzelf?

Bert Neen, neen...Hij nam haar wel zelf eerst mee naar zijn tentje, maar dat..eh..Dat begreep ik wel, hé...Dat bestond hier in de middeleeuwen ook, hé...Het recht van de eerste nacht van de kasteelheer...

Annie En daar zou je't eens mee geweest zijn?

Bert Tja, why not, hé?... 't Was toch maar gevonden merchandise... Let wel, ik zou in opstand gekomen zijn, als hij haar aan iedereen had willen geven hoor...Ze was per slot van rekening van mij, nietwaar!?

Annie Wat gebeurde er daarna?

Bert Wel, na een kwartiertje komt hij buiten, grijnzend...He had visibly had a good time..." Bill", zegt hij, "DAT is er eentje die van wanten weet, joh..." "Mag ik er een hebben?" vraagt ik..."Direct," zegt hij, "maar ik moet er toch eerst

9. nog wat mee doen...Een verbeteringetje aanbrengen..."

Annie Dat klinkt onheilspellend.

Bert Hij trok zijn revolver en hij kwam er dreigend mee bij mij staan ook....

Annie Hij wou haar TOCH voor zich alleen?

Bert No , no...Hij gaf meesmuilend instructies aan een paar van zijn meest potige handlangers, hé, en ze bonden haar onderste boven tussen twee bomen vast, met haar benen wij gespreid...

Annie Waarom?

Bert Ze hakten haar gewoon middendoor met hun machetes..."There you are, Bill," zei de schoft dan," nu heb je'r voor hetzelfde geld twee!!!"

Het licht wordt gedoofd. Bert verlaat in het donker het toneel.

Als na enkele seconden het licht weer opgaat, zit Annie nog op haar plaats van voordien. Ze heeft de ogen gesloten, haar gezicht staat gespannen, ontzet, opstandig.

Ze haalt diep adem, opent de ogen, staat op, pikt de micro op.

Annie Bij het einde van de expeditie kreeg Bill Morgan zijn bloedloon uitbetaald: drieëntwintig dollar...

Ja, dames en heren, beste kijkers thuis, jullie hebben het goed gehoord: drieëntwintig dollar...Voor een gespecialiseerde scherpschutter in dienst van Braziliaanse grondbezitters... Wel te verstaan: netto...NA aftrek van nog enigszins overdreven bedragen voor voedsel en transport..

Het licht wordt gedoofd. Annie verdwijnt nu ook.

Over de luidspreker horen we een kort fragment van "Don't cry for me, Argentina," uit de Musical "Evita".

Wanneer het licht weer opgaat is alleen het gedeelte COUR verlicht, en wel op zo'n manier, dat we ons in een straat kunnen wanen, ergens onder een straatlantaarn.

André en Karel komen op, kant jardin.

Ze dwarsen het toneel naar de verlichte speelruimte toe. Ze dragen Humphrey Bogart-achtige regenjassen met opstaande kragen, en diep over de ogen getrokken deukhoeden. Ze hebben hun handen diep in de zakken van hun regenjassen, omklemmen daar zware revolvers.

André (stopt, kijkt rond) Is het HIER niet goed, denk je?

Karel (sceptisch) Vlak onder een lantaarn?

André We moeten toch een beetje zien wat we doen, muchacho?

Karel Ik dacht dat we'r best geen al te propere job van maakten?

André Jamaar, zeg, ik ben geen beenhouwer, hé?

Karel Je kent de richtlijnen toch!? Hoe meer we klungelen, hoe afschrikwekkender het wordt...Want DAT is toch de bedoeling, niet?

André Het kan zijn dat jullie bij de politie zo nauw niet zien, maar wij bij de marine, wij hebben nog wel iets als professionele fierheid...

10.

Karel Bah, jong, als je'n sefiorita bent, dan moet je liever niet bij de Escuadra de la Muerte komen, hé!?

André Ik ben geen sefiorita, vriend, maar ik hou van nette arbeid! Zeker ten overstaan van een vrouw.

Karel Ken jij haar, misschien?

André Hoegenaamd niet...Ik weet zelfs niet waarom ze op onze lijsten figureert?

Karel Omdat ze communiste is. Ze geeft een weekblaadje uit vol van die opruiende rommel...

André Zo'n blaadje op een paar honderd exemplaren, dat niemand leest!?

Karel Niemand met hersens in zijn hoofd, toch...

André Ik begrijp niet dat ze zich met zulke banaliteiten inlaten!?

Karel Omdat het idioten zijn, er is geen andere verklaring...

André Ik bedoel: onze bazen...Wat kwaad kan zo'n blaadje nu berokkenen?...Het predikt hoogstens wat in eigen rangen?

Karel (argwanend) Jamaar, hé, hé, hé: twijfel jij soms aan de wijsheid van de beslissingen van het Comité?

André Neen, neen, natuurlijk niet!

Karel Ik wil anders zeggen: als die een doodvonnis uitspreken, dan betekent dat, dat ze'r hun redenen voor hebben.

André Dat zal wel...Maar ik ken toch gevallen, dat het een pure geldkwestie was, hoor...Bijvoorbeeld de compagnon van Ribelda...

Karel (argwanend) Wat was dààrmee?

André Ribelda gaf gewoon de opdracht omdat hij alleenheerser wou worden in hun firma...En dat weet ik pertinent goed!

Karel (onheilspellend) Jij bent bij toeval toch geen geïnfiltrreerd communistisch agentje, hé?

André Praat geen onzin, man.

Karel Jij praat onzin! Een van de geboden van de Escuadra is, dat je onnadenkend doet wat je opgedragen wordt...

André Als je hersens hebt, dan kan je't toch niet helpen, dat je af en toe eens nadenkt?

Karel Dat kan gevaarlijk zijn, daarom doe je't beter niet. Onnadenkendheid is het beste middel om met iedereen op goeie voet te blijven leven....Ssst...Ik hoor een motor...

We horen over de luidspreker het brommerige geluid van een Volkswagen-kever.

André Dat is een Volkswagen, ja...

Karel Dat is zij, dan...Zeg..eh..als jij..eh...als jij een flauw ventje bent: laat haar dan maar eerst een poosje aan mij, hé... (veelbetekenend) Ik pak haar nog even...in dat ventje, daar...

11.

André

Ben je gek!?

Karel

Jij weet niet hoe dat beest eruit ziet, hé?

André

Neen, maar DAT staat vast niet in de opdracht?

Karel

Amigo mio, er is toch niemand die zegt, dat we't aangename niet eens aan het nuttige mogen paren, haha....En als je't van een expert wil horen: er is geen groter genot op aarde denkbaar, dan zo'n griet een kogel door haar hersens te jagen op het ultieme moment....

André

Zouden we ons niet wat verdekt opstellen?

Karel

Welnee, we doen alsof we'n babbeltje staan te maken...

André

Ze zal direct op haar hoede zijn, als ze ons ziet...Hierboven op deze trap komen alleen bewoners van die flats daar...(wijst naar bezijden) Die kent ze vast allemaal...

Karel

Geen haar op haar dom hoofd dat er aan denkt dat zij op een lijst van de Escuadra kan staan... Nu ik eraan peins: je hebt ergens gelijk, als je je afvraagt hoe het komt dat ze zich om zo'n klein grut gelegen laten...Tenzij het natuurlijk een amoureuze afrekening is?

André

Ssst, daar komt ze...

Karel

(ineens luider, bijna joviaal),met
Neen, amigo, dan zeg ik: als ze^vDEZE keeper blijven aanmodderen, dan kunnen ze't vergeten nog ooit een vooraanstaande rol te spelen...

Betty verschijnt achteraan cour. Ze draagt een modern-sportieve daim-
lederen jekker en spannende blue-jeans, heeft een handtas aan een riem
over haar schouder.

Ze kijkt onderzoekend-nieuwsgierig naar de twee mannen, wekt de indruk te
zullen langslopen, kort bij de achterwand heen, zogezegd in een veilig
boogje om hen heen.

Karel

(draait zich plots naar haar opzij) Elvira Mendoza?
(hij doet een paar stappen naar jardin toe, als om haar
de pas af te snijden)

André manoeuvreert zich pal naar achteraan, haar terugweg naar achteraan
cour afsnijdend.

Betty

(rustig, betoont geen overdreven angst) Ja...Wie zijn jullie

Karel

(grijnzend) Een paar lui die het héél goed met je menen.

Betty

Als het geld is, dat je zoekt, dan moet ik jullie ontgoo-
chelen, ik heb niet veel bij...(ze wil haar handtas openen)

Karel

Blijf daar met je handen uit!

André

We willen maar wat met je praten.

Betty

Wie zijn jullie?

Karel

Voorstanders van een proper Buenos Aires...

Betty

Zijn jullie van de Escuadra de la Muerte?

André

Precies!

12.
 André Ja.

Karel Maar we hebben nog wat tijd...Ik wil eerst nog even....
 (hij doet een bruuske stap naar haar toe, probeert haar te grijpen, maar ze maakt een vliegensvlugge beweging, grijpt zijn arm en werpt Karel met een heuprol op de grond)

Betty Whaaaaa!

Karel (laat zich natuurlijk "werpen", uit een pijnlijke kreet)

Betty (geeft Karel nog zagezegd een uitschakelende slag in de hals, wipt op André toe) Yha....Whouw....

André (heeft inmiddels een revolver getrokken, richt snel, vuurt)

Betty ("st'zigert" als het ware in haar "sprong"...Ze stopt, haalt diep adem, rochelt eventjes, vermant zich, wil TOCH nog doorlopen)

André (vuurt weer)

Betty (krijgt de tweede kogel als een schok in haar borst, ze strompelt opzij, struikelt over de kreunend rechtopkomende Karel, zegt stervend neer)

Karel (kreunend) Dat..Dat zal ik haar betaald zetten...

André Het is gedaan, jong...

Karel Dat denk jij...(hij schopt zagezegd venijnig het roerloze lichaam van Betty, knoopt zijn regenjas los) En ik zal...
 (hij onderbreekt zichzelf, als hij haar op de rug wentelt) Je hebt haar in het hart geraakt!?...

André Ze is dood, ja...(hij kijkt op als iemand die iets hoort)
 Er komt iemand...

Karel Benagelde laarzen!?

André Komop, snel wegwezen...

Bert (verschijnt achteraan jardin, hij draagt een politieuniform, heeft een dienstrevolver in de hand)
 Halt! Staan blijven, of ik schiet... (hij schijnt een sterke zaklamp op het drietal) Wat hebben we hier...?

Karel Doe dat wapen weg, hombre!....Ken je mij niet?

Bert Goeie God, commissaris Valdez!?...Is dit een..een patrouille van de dood?

Karel Steek die revolver weg!

Bert (knipt de lamp uit, steekt de revolver weg) Goed, goed, commissaris, excuseer...Maar als ik schoten hoor, dan MOET ik gaan kijken, nietwaar...

Karel Wel, hier heb je alles gezien dat er te zien was...Vergeet het allemaal maar...

Bert Wie is dat?

Karel Vriendinnetje van Fidel Castro...

Bert Oh....Dan, eh... (saluëert) Excuseer..... Maar...eh...Om meer effect te maken zou ze toch beter beneden aan de trap liggen, hoor, in het parkje...

13.
André Heb ik OOK nog gezegd...

Karel Misschien heb je gelijk...Komop, we dragen haar naar beneden...We zullen haar bij dat fonteintje leggen...Komen de mensen morgenvroeg al broodkruimels strooien voor de vogels.... Komop, steek eens een handje toe?...

Ze pakken met hun drieën Betty beet, twee bij een arm, de derde bij de benen, ze dragen haar achterkant cour het toneel af.
Het licht wordt gedempt.

Na enkele ogenblikken gaat de spot boven de praatstoel van Annie weer aan.
Annie is in de duisternis in de stoel komen zitten.

Annie Patrouilles van de dood, de escuadras de la Muerte, bestaan er in bijna alle landen van Zuid-Amerika. De leden ervan zijn meestal politiemannen, gendarmes en rechtse officieren van leger en marine, die buiten dienst en in vrijwillig verband het recht in eigen hand nemen....
En dan bedoel ik wel "recht", bekeken vanuit hun eigen geborneerde, fascistische levensopvatting dus. Ze zien het als hun taak de maatschappij niet enkel te verlossen van kwaadaardige linkse elementen en dus gevaren voor de bijna alles-bezittende en beherende eigenaarsklasse, maar ook van al die ietwat buitenissige elementen, die een doorn zijn in de ogen van diegenen die vinden, dat zij moeten kunnen bepalen wat goed is en wat kwaad voor al de anderen...Namelijk; kruimeldieven, pick-pockets, landlopers, hippies of punkers, zoals ze tegenwoordig genoemd worden, en natuurlijk homoseksuelen... De Escuadras hebben in alle diverse landen vanzelfsprekend de steun van de overheid. Hun misdaden worden toegedekt met de mantel van de medeplichtigheid...
(ze kijkt eventjes haar papieren in, zagezegd)
We blijven voor ons volgend onderwerp nog eventjes op het broeiend continent van Zuid-Amerika. Hier en daar gisten de dingen daar wel, maar door de nietaflatende, moederkloekige steun van de Verenigde Staten van Amerika zijn die gistingen doorgaans machteloze oprispingetjes, die tot bloedig mislukken zijn gedoemd.

Zachtjes in de achtergrond beginnen we een Chileens volksliedje van Victor Jarra te horen.

Annie Jullie horen nu een Chileens volksliedje van Victor Jarra..
WIJLEN Victor Jarra, de populaire volkszanger van Chili, het land dat zich sinds 1973 de trieste reputatie heeft eigen gemaakt het meest wreedaardige, meedogenlooste en mensonterendste land van de wereld te zijn...
We hebben hier vanavond in onze studio Doña Catarina Ruiz..
(ze maakt een uitnodigende handbeweging naar jardin, waar een spot aanfloept, boven NICOLE, die in zwarte, Spaansaandoende kledij verschijnt en naar de zetel bij Anna loopt)

Annie Goeie avond, doña Catarina.

Nicole Buenas tardes, señora..

Annie (tot de zaal) Doña Catarina, dames en heren, beste kijkers, is Chileense van geboorte.

Nicole Ik ben van Santiago de Chili, ja, de hoofdstad.

Annie U bent dus uitgeweken?

14.
Annie Hebben ze u lang vastgehouden, daarvoor?
- Nicole Tien jaar ja, vanaf de elfde september drieënzeventig...De dag van de staatsgreep, die onze president het leven kostte
- Annie Bent u tot tien jaar veroordeeld, toen?
- Nicole (schudt het hoofd ontkennend) Ik heb nooit een proces gekregen.
- Annie En nu hebben ze je ineens losgelaten?..Zomaar?
- Nicole Het zou kunnen, dat het komt omdat ik ondertussen ben geadopteerd door Amnesty International...
- Annie Hoe gaat dat in zijn werk, zo'n adoptie?
- Nicole Het is natuurlijk maar een symbolische geste..Amnesty International heeft geen werkelijke macht in de meeste landen...Ook in Chili niet...Ze willen in allereerste instantie maar duidelijk maken aan de machthebbers, dat ze zich ervan bewust zijn, dat gevangene Zus, of ZO in dat land opgesloten zit, en dat ze van plan zijn in het oog te houden wat er met hem, of haar gebeurt.
- Annie Reëel kunnen ze evenwel niets uitrichten?
- Nicole Ze sturen wel brieven, en pakketten, ja...En af en toe eens een waarnemer, die dan wel met een kluitje in het gekende riet wordt gestuurd...
- Annie Wezenlijk haalt het allemaal niet veel uit, dus?
- Nicole Jawel, jawel, jawel..Moreel is de wetenschap dat iemand zich om hen bekommert, een geweldige opkikker voor een gevangene...En praktisch maakt het dus ook wel wat uit... Er is geen enkele staat in de wereld, die het niet sterk betreurt, als er wereldwijd ruchtbaarheid wordt gegeven aan het feit dat de mensenrechten er met de voeten getreden worden, en dat er nog middeleeuwse martelpraktijken in zwang zijn...
- Annie Dus u denkt, dat het mede door de sponsoring van Amnesty International is, dat u werd vrijgelaten?
- Nicole Als een soort van geste van tegemoetkoming, ja...Pinochet beseft maar al te goed, dat de bloedige reputatie zijn handelsbalans geen goed doet...Daarom laten ze maar eens zien hoe menslievender ze wel niet geworden zijn...
- Annie Waarna u dan maar het zekere voor het onzekere hebt genomen door te vluchten?
- Nicole Het is al wel eens eerder gebeurd, dat ze in het kader van een soort van psychologische folterpraktijk iemand plots vrijlieten, om hem gewoon de volgende dag opnieuw in hechtenis te nemen en het hele circusnummer van verhoren en zo opnieuw te laten opvoeren...
- Annie (weekjes glimlachend) Ik ben blij voor u, señora, dat u het nog als "circusnummer" kan betitelen...
- Nicole Dat kan ik NU, van hieruit, maar eigenlijk zou ik het niet mogen doen, want de werkelijkheid is wel anders...(ze schudt het hoofd) Tenzij voor de bewakers en de beulen is het lang geen circus...